

пенно набира скорост, динамизира се и, отивайки към своя апогей, към своята кулминация, все повече се засилва, реализира се на все по-големи обороти. Във финалната фаза вече господстват импулсивност, мощност, и стихийност, достигащи някакво трудно обяснимо неистовство. Но именно това неистовство най-добре отразява и изразява огнения темперамент на ромите, който от векове наред впечатлява останалите хора, особено в пределите на европейския континент.⁴²

За изследователя на циганския бит и душевност, на художествено-творческия потенциал на ромите в различните сфери на тяхната реализация е особено любопитен характерният **стремеж на циганите да докажат своите потенциални и актуални качества и заложи** във всички, и особено пълно, ярко и манифестиращо в музикалните и песенните си изяви. С тези си изяви те сякаш искат да убедят всички хора, с които контактуват и с които живеят, че живеят в и чрез музиката и песните, че музикалната и песенната среда (друг е въпросът каква е тя по мотивация, същност, реализация и т. н.) е тяхната естествена и всекидневна среда и потребност, че музиката и песните пулсират в кръвта и душевността им, без оглед на пол и възраст, на професионална заетост и териториална дислокация.

Особеното в случая е, че **този стремеж у ромите** се извява и реализира в типично ромски стил и същност. Циганите винаги искат да се самоизявят, да разкрият в широта и дълбочина целия арсенал на своите (особено пък музикални и танцувални) качества и способности. Те държат, навярно по силата на някакъв (особен, подсъзнателен) подтик на личната си, на персонифицираната си изява, но достигаща възможната най-върхова форма на реализация. За тях склонността към импровизация, към "циганско" изпълнение (но не в смисъл на кич, а на творческа импровизация по тяхному) е вътрешна потребност и необходимост. Циганите винаги се гордеят с тази потребност и необходимост и изобщо не допускат каквото и да е желание да ги подлагат на някаква преценка - още по-малко пък на елиминиране на тези им черти

⁴² Вж.: Народные песни русских цыган, 9.